

ความรู้เกี่ยวกับศาสนา

ความรู้เกี่ยวกับศาสนา
ซิกข์

นางโชติรส โสมภีร์
นักวิชาการวัฒนธรรมชำนาญการ

ประวัติความเป็นมาของศาสนาซิกข์

ศาสนาซิกข์ถือกำเนิดขึ้นในประเทศอินเดียเมื่อปี พ.ศ. ๒๐๑๒ ที่แคว้นปัญจาบซึ่งอยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศอินเดีย โดยมีพระศาสดานานักเทพ เป็นพระศาสดาองค์แรก พระองค์ทรงประสูติที่เมืองทัลวันดี (Talvandi) ซึ่งอยู่ห่างจากเมืองลาฮอร์ (ปัจจุบันอยู่ในเขตแคว้นปัญจาบของปากีสถาน) ไปทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ประมาณ ๓๐ ไมล์ ปัจจุบันนี้เมืองที่ประสูติของพระองค์ได้เปลี่ยนเมืองเป็นเมือง “นันทานาซาฮิบ” ตามนามของพระศาสดาคูรุนานักเทพ

พระศาสดาคูรุนานักเทพมีความสนใจในศาสนา ได้ศึกษาศาสนาฮินดู และอิสลามมาแต่เยาว์วัยและได้สนทนารธรรมกับนักบุญของทั้งสองศาสนา เมื่อเป็นหนุ่มพระองค์แต่งงานมีครอบครัว ต่อมาได้แยกตัวไปศึกษาและพิจารณาธรรม เมื่อค้นพบหลักธรรมแล้ว (ด้วยความเมตตาของพระเจ้าผู้เป็นเจ้า) พระองค์ได้เสด็จออกเผยแผ่และแสดงหลักธรรมแก่บุคคลทั่วไปโดยไม่เลือกชั้นวรรณะและความเชื่อถือ

ช่วงเวลานั้น ประเทศอินเดียตกอยู่ภายใต้การปกครองของราชวงศ์โมกุล ซึ่งนับถือศาสนาอิสลาม ขณะที่ชนส่วนใหญ่ในอินเดียนับถือศาสนาพราหมณ์และฮินดู จึงเกิดความขัดแย้งระหว่างกลุ่มผู้นับถือศาสนาทั้งสอง พระศาสดาคูรุนานักเทพได้เข้ามามีบทบาทในการแก้ไขปัญหาคความขัดแย้ง สั่งสอนให้ทั้งสองฝ่ายสามัคคีกัน ไม่แบ่งแยกซึ่งกันและกัน พระองค์มีสาวกในเบื้องต้นเพียงสองคน คนหนึ่งเป็นชาวชนบทฮินดู อีกคนหนึ่งเป็นนักดนตรีชาวมุสลิม ทั้งสองคนนี้ติดตามพระองค์ไปสอนศาสนาในที่ต่างๆ ในการเผยแผ่หลักธรรม พระศาสดาทรงบรรยายหลักธรรมเป็นโคลกหรือกาพย์กลอนในภาษาปัญจาบและภาษาท้องถิ่นที่พระองค์เดินทางไป สาวกคนที่เป็นนักดนตรีก็ตีเครื่องดนตรีให้เข้ากับทำนองเพลงบทสวดปรากฏว่ามีชาวบ้านและคนทั่วไปจะมาฟังและให้ความสนใจมากมายในทุกแห่ง

ชาวซิกข์ต้องเข้าพิธีบอมฤตและรักษาศาสนาลักษณะ ๕ ประการไว้ประจำกาย คือ

๑. เกศา – ไว้หนวดเคราและผมโดยไม่ตัดตลอดชีวิต คงรักษาไว้ในรูปที่ธรรมชาติประทานให้

๒. กังมะ – หวีไม้เพื่อทำความสะอาดเกศา

๓. กาแซร่า – กางเกงในขาสั้น เพื่อความสะดวกในการเดินทางและควบคุมกามารมณ์

๔. การ่า – กำไลเหล็กสวมที่มือขวา เพื่อรำลึกถึงคำปฏิญาณและเตือนสติก่อนการกระทำผิดหรือชั่วร้าย

๕. กิรปาน – กริช หรือ ดาบเพื่อป้องกันตนเองและผู้อ่อนแอที่ถูกกดขี่

และได้ทรงบัญญัติศาสนวินัย ๔ ประการให้ชาวซิกข์ถือปฏิบัติ คือ

- ห้ามการกระทำที่ล่วงเกินต่อเกศา (ห้ามการตัด ถอน หรือโกน)
- ห้ามรับประทานอาหารที่เตรียมจากเนื้อสัตว์ที่ถูกฆ่าอย่างทรมาน
- ห้ามประพฤติดูผิดและล่วงเกินทางเพศกับบุคคลอื่นที่ไม่ใช่สามีหรือภรรยาของตน
- ห้ามเสพยาสูบหรือสิ่งเสพติดทุกชนิดทุกรูปแบบ

นิกายสำคัญของศาสนาซิกข์

ในศาสนาซิกข์แบ่งออกเป็นหลายนิกาย แต่มีนิกายที่สำคัญ ๆ ๒ นิกาย คือ

๑. **นิกายนาคปันถิ** แปลว่า ผู้ปฏิบัติตามธรรมของท่านคุรุนานัก (ศาสดาองค์แรก) ผู้นับถือนิกายนี้จะไม่เข้าปาหุล หรือ ล้างบาป และไม่รับ “ก” ทั้ง ๕ ประการ

๒. **นิกายนิลิมเล** แปลว่า นักพรตผู้ปราศจากมลทิน บางแห่งเรียกนิกายนี้ว่า “นิกายขาลสา” หรือ “นิกายสิงห์” ผู้นับ ถือนิกายนี้จะดำเนินตามคำสอนของท่านคุรุโควินทร์สิงห์ (ศาสดาองค์ที่ ๑๐) โดยเฉพาะในเรื่องปาหุล หรือล้างชำระล้าง บาป ให้ตนเป็นผู้บริสุทธิ์ (ขาลสา) และเมื่อรับ “ก” ทั้ง ๕ แล้ว ก็ใช้นามสิงห์ต่อท้ายได้

นอกจาก ๒ นิกายดังกล่าวข้างต้นแล้ว ยังมีนิกายแยกย่อยอีกมากมาย เช่น

- นิกายอุทาสี หมายความว่า ผู้วางเฉยต่อโลก
- นิกายอกาลี คือ ผู้บูชาพระผู้เป็นเจ้านิรันดร
- นิกายสุธเร คือ นักพรตผู้บริสุทธิ์
- นิกายทิวเนสาสู หมายถึง นักบุญผู้เฒ่า (ในพระเจ้า)
- นิกายริมเลสาสู หมายถึง นักบุญผู้ไม่มีมลทิน

นิกายนามธารี แปลว่า ผู้ทรงไว้ หรือผู้เทิดทูลพระนามของพระเจ้า หรือผู้มั่นอยู่ในนามของพระเจ้า ผู้นับถือนิกายนี้จะแต่งตัวขาวล้วน ไม่สบูบบุหรี่ ไม่ดื่มของมีเมา ไม่กินเนื้อสัตว์ ถือว่าครูของศาสนาซิกข์มีต่อจากศาสดาองค์ที่ ๑๐ มาทุกกระยะ (ต่างไปจากนิกายอื่นที่ถือว่าครูผู้เป็นศาสดาของศาสนาซิกข์มีเพียง ๑๐ องค์เท่านั้น และไม่มีครูสืบต่ออีก แต่จะนับถือพระคัมภีร์ครั้งละสาหิปเป็นศาสดาแทน) กระนั้นก็ตามนิกายอื่น ๆ ที่มีได้กล่าวถึงในที่นี้กว่า ๒๐ นิกายล้วนมีความแตกต่างกันเพียงเล็กน้อย เป็นต้นว่า เครื่องแต่งกาย การโปกผ้า ที่บางนิกายใช้สีฟ้า สีขาว และสีแดง เป็นต้น หรือการตัดผม การโกนหนวดเครา เป็นต้น

ศาสดาและประวัติ

พระศาสดา ครูنانักเทพพระศาสดา ครูอั้งซ์ตเดว

พระศาสดา ครูอามร์ดาส

พระศาสดา ครูรามดาส

พระศาสดา ครูอรยันเดว

พระศาสดา ครูฮร์โควินท์

พระศาสดา ครูฮร์ราเอ

พระศาสดา ครูฮร์กฤษณ

พระศาสดา ครูเตค บฮาตร์

พระศาสดา ครูโควินท์สิงห์

พระศาสดานิรันดรกาล – พระศาสดา ศรีครูครันถ์ซาฮิป

พระศาสดา ครูโควินท์สิงห์ (พ.ศ. ๒๒๐๙-๒๒๕๑)

พระศาสดาองค์ที่สิบ ได้สถาปนาพิธีการบรรพชาของชาวซิกข์ขึ้นในปี พ.ศ. ๒๒๔๒ เพื่อเป็นการสร้างเอกลักษณ์ของชาวซิกข์ให้โดดเด่น โดยชาวซิกข์ห้าท่านแรกที่ผ่านมาการบรรพชาได้ถูกขนานนามว่า **ปัญจปิยะ** (ผู้ที่เป็นที่เคารพรักทั้งห้า) และพระองค์ยังได้ขอปัญจปิยะทั้งห้าทำพิธีบรรพชาให้พระองค์ด้วย ทั้งนี้เป็นการแสดงให้เห็นว่าไม่มีข้อแตกต่างใดๆระหว่างพระองค์ ผู้เป็นพระศาสดา และศิษย์ของพระองค์แต่ประการใด และ ยังแสดงออกถึงจิตใจอันประเสริฐและความเป็นประชาธิปไตยของพระศาสดาอย่างแท้จริง

ก่อนที่พระศาสดาครูโควินท์สิ่งที่จะสิ้นพระชนม์ พระองค์ทรงมีพระบัญชาให้ชาวซิกข์นี้ยอมรับพระมหาคัมภีร์ศักดิ์สิทธิ์ **คีร์คุรันถ์ซาฮิบ** เป็นพระศาสดานิรันดรกาลของชาวซิกข์ตลอดไป อีกทั้งได้ทรงมอบอำนาจสูงสุดในการบริหารให้แก่ **คาลซาบันท์** - สมาพันธ์มวลชนของชาวซิกข์

พระศาสดาองค์ที่ห้า พระศาสดาครูอารยันเทพ ได้ทรงรวบรวมพระคัมภีร์ของพระศาสดาองค์ก่อนๆ ทั้งสี่พระองค์ รวมทั้งของพระองค์เอง และนักบุญนักบวชต่างๆไม่ว่าจะศาสนาใด ที่มีแนวคิดปรัชญาและความศรัทธู์แจ่มแจ้งเห็นจริง ในปี พ.ศ. ๒๑๔๗ ซึ่งมีพระนามว่า **อาดิครันถ์ซาฮิบ** เป็นพระคัมภีร์พระองค์เดียวในสากลโลกที่ได้มีการเรียบเรียงโดยพระศาสดา (ผู้ก่อตั้งศาสนา) ในช่วงสมัยพระชนม์มาของพระองค์เอง

คุรุครันถ์ซาฮิบ คือ พระมหาคัมภีร์อันศักดิ์สิทธิ์ของซิกข์สำหรับชาวซิกข์พระมหาคัมภีร์คือ องค์พระศาสดา พระศาสดาครูโควินท์ สิ่งที่ได้ทรงบัญญัติให้ชาวซิกข์เคารพ และปฏิบัติตามบทสั่งสอนในพระศาสดาคุรุครันถ์ซาฮิบ คือ บทสวดภาวนา บทสรรเสริญ พระผู้เป็นเจ้าของผู้ประเสริฐสุด ในพระองค์ เปี่ยมล้นด้วยบทแห่งความรัก สัจธรรม ความถ่อมตน มนุษย์ธรรม ความเมตตาขององค์พระผู้เป็นเจ้าของความรักในเพื่อนมนุษย์ วิธีควบคุมกิเลส ความเมตตาต่อมวลชีวิต ความบริสุทธิ์ของกายและใจ การค้นหาตนเองและพัฒนาจิตให้สูงส่ง ความเสมอภาคระหว่างชายและหญิง การรับใช้ผู้อื่น และ แนวทางดำรงชีวิต ในปัจจุบันชาวซิกข์นับถือพระธรรมจากพระมหาคัมภีร์ คุรุครันถ์ซาฮิบเป็นพระศาสดานิรันดรกาลสืบตลอดมา

หลักคำสอนของศาสนาซิกข์

ศาสนาซิกข์ได้กำหนดแนวทางที่เรียบง่ายในการดำรงชีพโดยพึ่งตัวเองแล้วขอพรเมตตาจากพระผู้เป็นเจ้าของเขาที่จะบรรลุป่าหมายนั้น

๑. สวดภาวนารำลึกนามพระผู้เป็นเจ้าของผู้ประเสริฐสุดแห่งชีวิต เขาจะรำลึกนามพระผู้เป็นเจ้าของเขาขณะประกอบกิจกรรมทั่วไป จะไม่คิดที่จะพึ่งพาอาศัยโชคชะตาหรือความหวังที่เลื่อนลอย

๒. ประกอบสัมมาอาชีพโดยสุจริตธรรม เขาจะไม่เอาเปรียบหรือฉวยโอกาสผู้ใดและไม่ยอมให้ผู้อื่นฉวยโอกาส เขาจะพิสุจน์การนำเสนอที่สร้างสรรค์และมีคุณค่าด้วยธรรมาภิบาลที่ซื่อสัตย์ ถึงพร้อมด้วยความหมั่นขยัน การรักษาเก็บออม การเลี้ยงชีพที่ดี

๓. การรับใช้มนุษย์ชาติ ชิกซ์จะแบ่งปันรายได้ของเขาจากการประกอบสัมมาอาชีพแก่ผู้ยากไร้ ชัดสนในสังคมและทูลถนอมส่งเสริมงานประชาสงเคราะห์แก่มวลมนุษยย์ให้เขาสามารถพึ่งตัวเองเลี้ยงดูแลครอบครัวของตนในทางเศรษฐกิจได้อย่างถาวร

สอนให้มีความสันโดษ มีความรู้จักในการประมาณตนหรือมีความพอดีในการดำรงชีวิตของตนโดยการ

- ยอมรับทรัพย์สมบัติตามที่หามาด้วยความขยันหมั่นเพียรของตน
- ยอมรับฐานะและตำแหน่งการงานที่ได้รับตามความเหมาะสมปัญญาของตน

ยอมรับทุกสิ่งตามที่หามาด้วยความชอบธรรมและพระเมตตาของพระศาสดา

พระมหาคัมภีร์ ศิริคุรุครันถ์ซาฮิบ ทรงวางแนวปฏิบัติอย่างสมดุลระหว่าง **การกระทำ** (กรรม) **การปฏิบัติธรรม** (ศรัทธา สวดภาวนา) และ **ปัญญา** (ความรู้) โดยหลักการคือ ศาสนาแห่งความศรัทธา และเสียสละ คือ

- **ร่างกาย** - ประกอบสัมมาอาชีพอย่างสุจริตธรรม เลี้ยงดู ดูแลครอบครัวและแบ่งปันช่วยเหลือผู้ยากไร้
- **จิต** - รำลึก สวดภาวนาพระธรรม เป็นหนึ่งเดียวกับพระผู้เป็นเจ้าของเจ้า
- **ปัญญา** - ศึกษาพระธรรม รู้แยกชั่ว ดี และรับใช้สังคม

พระศาสดาทรงดำรัสว่า

“สาวกของพระผู้เป็นเจ้าของเจ้าไม่มีความปรารถนาในความหลุดพ้น เขาต้องการเพียงความรัก เมตตาของพระผู้เป็นเจ้าของเจ้านั้น ความสุขต่างๆในสวรรค์จะเทียบไม่ได้กับการรวมเป็นหนึ่งเดียวกับพระผู้เป็นเจ้าของเจ้า จุดหมายสุดท้ายของมนุษย์คือการรวมเป็นหนึ่งเดียวกับพระผู้เป็นเจ้าของเจ้า มนุษย์จะไม่กลายเป็นพระผู้เป็นเจ้าของเจ้า แต่จะเปรียบดุจประกายไฟที่รวมเข้ากับกองเพลิง นี่คือการเข้าใจสำนึกตัวเอง”

การปฏิบัติตนของศาสนาชิกซ์

ชาวชิกซ์ทุกคนควรจะตื่นแต่เช้าตรู่ หลังจากอาบน้ำ ทำความสะอาดร่างกาย จะสวดภาวนาสรรเสริญรำลึกถึงพระผู้เป็นเจ้าของเจ้า “ วาเฮ่คุรุ “

“ จงตื่นแต่เช้า รำลึกนามของพระองค์ ภาวนา รำลึก องค์พระผู้เป็นเจ้าของเจ้าทั้งเช้าและค่ำ,เจ้า จะไร้ซึ่งความทุกข์เศร้าทั้งปวง ศัตรูของเจ้าทั้งปวงจะมลายสูญ “

(คุรุครันถ์ซาฮิบ-๒๕๕)

ทุกวันชาวชิกซ์จะสวดภาวนาบทสวดทั้งห้า ดังต่อไปนี้

ตอนเช้า : **ซัปซาฮิบ , ซาปซาฮิบ , และบทซาวัยเฮ็ด๑๐บท**

ตอนเย็น : **แร่ห์ราส**

ตอนดึก : (ก่อนนอน) **ไซเฮ่ล่า**

ชาวชิกซ์จะต้องไปคุรุควารา - ศาสนสถานชิกซ์ - อย่างสม่ำเสมอทุกครั้งที่มีโอกาส

ศาสนสถานที่สำคัญ

ศาสนสถาน ของศาสนาซิกข์จะเรียกว่า *คุรุदวารา* ซึ่งหมายถึงประตูหรือทางที่ทอดไปสู่พระศาสดา ในคุรุदวาราทูกแห่งพระศาสดาคุรุครันถ์ซาฮิบจะถูกอัญเชิญมาประทับฐานในห้องโถงใหญ่ซึ่งใช้เป็นสถานที่สวดภาวนา เจริญธรรมและประกอบศาสนากิจประจำวัน

ส่วนประกอบที่สำคัญของ คุรุดวารา คือ *การร่วมเจริญธรรม - สังคัต* และ *ครัวประชาคม เสรี - ปังคัต* ซึ่งรู้จักกันแพร่หลายในนาม *คุรุ - กา - ลังคัร (Guru ka Langar) ครัวพระศาสดา* ครัวประชาคมเสรีนี้ มีจุดประสงค์เพื่อบริการอาหารสำหรับศาสนิกชนทุกคน นักเดินทาง นักชู้ดงค์ และผู้ที่มาสักการะ เป็นการแสดงออกถึงความเสมอภาค และ ความสัมพันธ์อันพี่น้อง ณ. ที่นี้ไม่ว่าจะสูงศักดิ์หรือต่ำต้อย มั่งมีหรือ ยากจน ทุกคนจะรับประทานอาหารชนิดเดียวกัน นั่งร่วมกันเป็นแถวเดียว ครัวนี้ดำเนินการโดยการร่วมใจ เสียสละของชาวซิกข์ด้วยกัน สถาบันครัวประชาคมเสรีนี้เป็นพลังดำเนินการสำคัญที่ได้สร้างความเสมอภาค บุคคลทุกผู้วัยไม่จำกัดว่ามีวรรณะใด ความเชื่อถือใด มีประเพณีหรือสัญชาติใด จะสามารถเข้าไปสักการะภายในคุรุดวาราได้ ก่อนจะเข้าไปภายในอาคารคุรุดวารา ทุกคนจะต้องถอดรองเท้า และคลุมศีรษะของตน(ในกรณีที่ไม่ได้โพกผ้าสวมศีรษะเช่นชาวซิกข์) เมื่อเข้ามาในห้องโถงแล้ว จะบรรจงเดินไปทำความเคารพต่อพระศาสดาคุรุครันถ์ซาฮิบแล้วเดินมานั่งลง

ชาวซิกข์ไม่ว่าชายหรือหญิงจะสามารถประกอบพิธีสวดภาวนาหรือประกอบพิธีทางศาสนาอื่นๆได้โดยเสรี ศาสนพิธีอื่นๆเช่นการขับร้องบทสวดเป็นทำนองเพลงโดยใช้เครื่องดนตรีขับร้อง ในโอกาสพิเศษหรือในวันสำคัญทางศาสนาก็จะมีการขับร้องหรือกล่าวบทกวีสรรเสริญ และบรรยายถึงวีรกรรมของเหล่าวีรชนซิกข์ในประวัติศาสตร์

หลังจากสิ้นสุดศาสนพิธีต่างๆก็จะมีการสวด *“ฮ์รดาส”(Ardas)* การสวดภาวนาซึ่งเป็นบทภาวนาขอพร วาเฮ่คุรุ ให้โปรดเมตตาประทาน สันติภาพ ความมั่งคั่ง และปกป้องมวลมนุษยชาติจากภยันตรายทั้งปวง หลังจากเสร็จการสวดภาวนา ศาสนาจารย์จะอ่านบทสวดจากพระศาสดาคุรุครันถ์ซาฮิบ แล้วจะมีการแจกจ่ายขนมหวาน *“ คาร่าปัสชาด “ (Kara Parsad)* ซึ่งปรุงจากแป้ง, น้ำตาลและเนยแก่สาธุชนที่มาร่วมในพิธีทางศาสนาทุกคน ณ.คุรุดวาราทูกแห่งจะประดับ สัญลักษณ์ธงชัยของ คาลซา-นีซาน ซาฮิบ ซึ่งเป็นธงสีเหลืองอมส้ม มีลักษณะเป็นผืนผ้าสามเหลี่ยม มีรูป คันด้า (สัญลักษณ์ดาบไขว้ วงแหวน ดาบสองคม) เสาธงโดยทั่วไปจะคลุมด้วยผ้าสีเหลืองอมส้มและมีคันด้าโลหะติดตั้งอยู่บนยอดเสา

ในศาสนาซิกข์จะไม่มียักบวช - พระ หรือ นักบุญ แต่ที่ผู้ที่ประกอบพิธีกรรมทางศาสนาประจำวัน จะถูกขนานนามว่า *“ ครันถ์ “ (Granthi)* ศาสนาจารย์ ผู้ที่นำสวดภาวนาเป็นทำนองเพลงจะมีนามว่า *“ราจี” (Ragi)* สังคีตจารย์ และการร้องบทสวดเรียกว่า *“ กิรตัน “ (Kirtan)* ซึ่งเป็นการสวดภาวนาสุดดี พระองค์ผู้ประเสริฐ - วาเฮ่คุรุ

"ครันธี" (Granthi) ศาสนาจารย์

“ราจี” (Ragi) สังคีตจารย์

วันสำคัญทางศาสนา

๑. วันประสูติพระศาสดาคูรุโควินท์สิงห์ วันที่ ๕ มกราคมของทุกปี ชาวซิกข์ จะเฉลิมฉลองเป็นวันคล้ายวันประสูติของพระศาสดาคูรุโควินท์สิงห์ (พระศาสดา พระองค์ที่สิบแห่งศาสนาซิกข์)พระองค์ประสูติเมื่อวันที่ ๒๒ ธันวาคม พ.ศ. ๒๒๐๙ ณ เมืองปัตนาซาฮิบในแคว้นปีฮาร์ ประเทศอินเดีย

๒. วันที่ ๑๔ เมษายน “วันวิสาขี”เป็นวันที่พระศาสดาคูรุโควินท์สิงห์ ทรงสถาปนาประชาคมซิกข์ (คาลซา) ในปีพ.ศ. ๒๒๔๒ เป็นครั้งแรก และได้ทรงประทาน“อมฤต”และศาสนสัญลักษณ์ “ ๕ก ” เป็นศาสนสัญลักษณ์ ประจำกายของซิกข์ศาสนิกชน

๓. วันที่ ๑๖ มิถุนายน เป็นวันคล้ายวันสละชีพเพื่อ พิทักษ์ธรรมของพระศาสดาคูรุอรยันเดว พระศาสดาพระองค์ที่ ๕ แห่งศาสนาซิกข์ในปี พ.ศ. ๒๑๔๙

๔. วันที่ ๑ กันยายน วันปฐมปรากฏของพระมหาคัมภีร์คิริคุรุครันธ์ซาฮิบ ซึ่งรวบรวมโดยพระศาสดาคูรุอรยันเดวในปี พ.ศ. ๒๑๔๗ และได้ัญเชิญมา ปรากฏใน คิริฮ์มันดิรซาฮิบ เมืองอมฤตสระ

๕. วันที่ ๒๐ ตุลาคม เป็นวันที่พระศาสดาคูรุโควินท์สิงห์ พระศาสดาพระองค์ ที่สิบได้ทรงสถาปนาพระมหาคัมภีร์คิริคุรุครันธ์ซาฮิบเป็นพระศาสดานิรันดรกาล แห่งศาสนาซิกข์สืบทอดต่อมา

๖. วันขึ้นสิบห้าค่ำเดือนสิบสอง เป็นวัน คล้ายวันประสูติของพระปฐมศาสดา
คุรุนานักเทพ เมื่อปี พ.ศ. ๒๐๑๒

๗. วันที่ ๒๔ พฤศจิกายน เป็นวันรำลึกถึงการสละชีพของ พระศาสดาคุรุ
เตคบฮาดร์(พระศาสดาพระองค์ที่ ๙ ของซิกข์) เพื่อดำรงรักษาไว้ซึ่งเสรีภาพ
ในการนับถือและความเป็นธรรมสำหรับประชาชนทั้งมวลในประเทศอินเดีย

หมายเหตุ : ชาวซิกข์ในกรุงเทพฯและต่างจังหวัดจะเฉลิมฉลองวันสำคัญ
เหล่านี้ในศาสนสถาน – คุรุदวารา โดยมีการสวดภาวนาพระมหาคัมภีร์
ศิริคุรุครันด์ซาฮิบอย่างต่อเนื่อง ๔๘ ชั่วโมงเวลาเช้าและค่ำมีการชุมนุม
เจริญธรรมในคุรุดวารา ทุกเช้าและค่ำมีการเลี้ยงอาหารแก่ศาสนิกชน
ทุกศาสนาที่มาร่วมชุมนุมเจริญธรรม (ซ็บร็องสวดภาวนาสรรเสริญคุณ
พระผู้เป็นเจ้าของและบรรยาย พระธรรมจากพระมหาคัมภีร์โดยศาสนจารย์)

นิกาย : ในศาสนาซิกข์มีนิกายเกิดขึ้นภายหลังที่พระศาสดาคุรุโควินท์สิงห์ได้ทรง
สถาปนาพระมหาคัมภีร์ศิริคุรุครันด์ซาฮิบเป็นพระศาสดาในรันดกาลจำนวนหนึ่ง
ซึ่งจะมีศาสนิกชนนับถือศาสนจารย์ของตนเป็นพระศาสดาสืบทอดศาสนา
แต่ส่วนมากมักจะไม่ได้รับการนับถือจากสังคมส่วนใหญ่ จึงเหลือเพียงนิกาย
ที่สำคัญเพียงหนึ่งนิกาย คือ นิกายนามธารี

ในประเทศไทยมีศาสนิกชนชวานามธารีมากมายพอสมควรและมีบทบาท
ทางด้านสังคมที่สำคัญและสมควรสรรเสริญ ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

บรรณานุกรม

_____. กรมการศาสนา. เข้าถึงได้จาก : http://www.dra.go.th/ewtadmin/ewt/dra_buddha/main.php?filename=index_sigh